

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร
: การประยุกต์ใช้ตัวแบบผสมผสาน

ชื่อผู้เขียน นายวีระวุฒิ ติงปินตา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ :

อาจารย์ ดร.มยุรี อนุมานราชธน ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.ปรีชา เจริญธรรม กรรมการ

อาจารย์ มนัส ศิริมหาราช กรรมการ

บทคัดย่อ

องค์การบริหารกรุงเทพมหานครหรือที่เรียกว่า "กรุงเทพมหานคร" เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีหน้าที่ที่สำคัญคือการกระจายบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตเมืองหลวง การศึกษาในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายกระบวนการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งคำนวณค่าดัชนีความเป็นธรรมในการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ได้ประยุกต์ใช้ตัวแบบผสมผสานเป็นกรอบแนวความคิด โดยสาระสำคัญของตัวแบบได้พิจารณาถึงปัจจัยทางการบริหาร ปัจจัยทางชนชั้น และปัจจัยทางการเมือง ที่มีอิทธิพลต่อการกระจายบริการสาธารณะประเภทต่างๆ ได้แก่ บริการทางการบริหาร บริการผสมและบริการทางการเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพและข้อมูลเชิงปริมาณ โดยหน่วยวิเคราะห์ได้แก่เขตการปกครองทั้งหมด 50 เขตของกรุงเทพมหานคร และกำหนดให้รายจ่ายสาธารณะที่กรุงเทพมหานครจัดสรรให้กับเขตต่างๆ เป็นมาตรวัดการกระจาย ผลการศึกษามีดังนี้

1. กระบวนการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครประกอบด้วยขั้นตอนทางด้านงบประมาณที่สำคัญได้แก่ 1) การจัดทำงบประมาณ 2) การอนุมัติงบประมาณ 3) การบริหารงบประมาณ และ 4) การติดตามการรายงานและการประเมินผลการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ผู้บริหารระดับสูงมีความเห็นว่ากระบวนการกระจายบริการสาธารณะในปัจจุบัน ได้ก่อให้เกิดการกระจายบริการสาธารณะที่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อประชาชน โดยมีได้เกี่ยวข้องกับปัจจัยทางชนชั้นหรือปัจจัยทางการเมืองแต่อย่างใด

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกระจายบริการสาธารณะประเภทต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหาร เมื่อกำหนดให้บริการเทศกิจและบริการกำจัดขยะเป็นบริการทางการบริหาร บริการการศึกษาเป็นบริการผสม และบริการพัฒนาชุมชนเป็นบริการทางการเมือง ทั้งนี้ปัจจัยทางการบริหารอาจได้แก่ ปัญหาหรือความต้องการของประชาชน รายจ่ายในงบประมาณที่ผ่านมา หรือจำนวนประชากร

3. ค่าดัชนีความเป็นธรรมในการกระจายบริการเทศกิจ บริการกำจัดขยะ บริการการศึกษา และบริการพัฒนาชุมชน เมื่อกำหนดให้ความจำเป็นต่อบริการของประชาชนเป็นมาตรฐาน มีค่าเท่ากับ 73.4%, 84.0%, 78.3% และ 82.8% ตามลำดับ แสดงว่า การกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครมีความเป็นธรรมในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

ในทางวิชาการ ตัวแบบผสมผสานไม่สัมฤทธิ์ผลในการศึกษาการกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาครั้งนี้สนับสนุนตัวแบบทางราชการหรือตัวแบบทางการบริหาร ซึ่งเป็นตัวแบบที่สัมฤทธิ์ผลมากที่สุดในการศึกษาการกระจายบริการสาธารณะของเมือง ทั้งนี้ ตัวแบบทางราชการมีได้จำกัดขอบเขตเพียงกฎเกณฑ์การตัดสินใจของระบบราชการแต่ยังครอบคลุมหลักการบริหารแบบค่อยเป็นค่อยไปได้ด้วย

ทางด้านการบริหาร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครควรเสนอให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ข้าราชการมีอิสระในการดำเนินงานตามกระบวนการ รวมทั้งมีอำนาจในการเสนอแนวนโยบายมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการบริหารตามตัวแบบทางราชการ อันจะส่งผลให้การกระจายบริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครมีความเหมาะสมและเป็นธรรมมากขึ้น

Thesis Title A Study of Public Service Distribution of Bangkok Metropolitan Administration: Applying the Integrated Model

Author Weerawuth Thapinta

M.P.A. Public Administration

Examining Committee :

Lecturer Dr. Mayuree Anumanrajadhon Chairman

Lecturer Dr. Preecha Jengjalern Member

Lecturer Manat Sirimaharaj Member

Abstract

Bangkok Metropolitan Administration (BMA), which is the so-called "Krung Thep Mahanakorn", is the local government which has an extra form. The most important of its obligations is public service distribution to people in the capital. The purposes of this study were to explain the BMA's service distribution process, to analyze the factors which influence BMA's service distribution, and involved to calculate the equity indexes of BMA's service distribution. By doing so, the Integrated Model, an urban service distribution approach, was applied as a study framework. The substance of this model considers three factors: bureaucracy, class bias, and political factors which influence the service type which consists of administrative service, mixed service, and political service.

This study's methodology was both qualitative and quantitative analysis. The units of analysis were 50 community districts of Bangkok metropolitan, whereas BMA's expenditures in which districts were defined as the distribution measurement. The findings were as follows:

1. BMA's service distribution process consisted of four stages in budget cycle i.e. 1) budget preparation, 2) budget adoption, 3) budget execution and 4) budget evaluation. In the executives' opinion, the current process had distributed all services to

the public suitably and reasonably without any class bias or political factors being involved.

2. The factor which influence BMA's service distribution was bureaucracy or administrative factor, when the inspector service and cleansing service were defined as an administrative service, the education service was defined as a mixed service, and the community-improvement service was defined as a political service. Nevertheless, the administrative factor were probably the public needs, the post-expenditures, or a number of population.

3. The equity indexes of the distribution of inspector service, cleansing service, education service, and community-improvement service on a basis of need were 73.4%, 84.0%, 78.3%, and 82.8%, consequently. It meant that BMA distributed service to public in a moderate level of equity.

Implication and Recommendation

For academic purposes, the Integrated Model is not successful in the study of BMA's service distribution. On the other hand, this study supports the Bureaucratic Model or the Administrative Model which has been most successful in the general study of urban service distribution. However, the researchers should realize that the scope of the Bureaucratic Model is not limited only to the bureaucratic decision rules but also covers the incremental principle.

For administrative purposes, to improve BMA's service distribution to be more suitable and equitable, the authorities should be given more independence in their operation under the process of the bureaucratic decision rules, and enhanced rights for policy recommendation.